

Når du føler skolen svikter

Hun klarer ikke følge undervisningen, sakker akterut. Ekstratimer hjelper ikke, ikke vil hun tas ut av klassen heller. Læreren vil fortsatt se det an, mens magedfølelsen din sier at noe er galt. Hva gjør du? Og når?

Tekst: Anne Enger Mjåland Foto: Margrethe Svedal

Nå må det bli slutt på å ”se det hele an”. Slutt, hører du! Elin Natås er svart i øynene.

Hjemme ved kjøkkenbordet tar hun imot barn og ungdom til privattimer. Foreldrene betaler 450 kr timen for at Elin skal lære barna deres å lese og skrive.

Hun er sint på skolesystemet som lar barna skli gjennom uten å få den hjelpen de trenger.

Sint på vegne av barna, sint på vegne av de foreldrene som gråter i telefonen til henne, på jakt etter hjelp. Hver uke får hun nye henvendelser.

-Jeg har sett så mange foreldre som er blitt sendt rundt i skolesystemet, og før de har visst ordet av det, er barnet ferdig med ungdomskolen – nærmest som analfabeter. Det går ikke an. Og det er skolens ansvar, ikke foreldrenes, tordner Elin.

Elin er spesialpedagog, med mellomfag i pedagogikk og kriminologi og 1. avdeling spesialpedagogikk. Videre har hun spesialisert seg i systematisk begrepsundervisning etter Magne Nyborgs pedagogiske tilnærminger. Det blir brukt mange forskjellige konkrete i undervisningen.

-Kuleramma er blitt borte fra klasserommet. Det er veldig synd! Barn trenger noe konkret å ta, føle på, for å komme under huden på både bokstaver og tall – for å kunne forstå hvordan de er bygd opp og deres symbolverdi.

Selv bruker hun alt fra syltetricker til blomsterpinner, kopper, krus og duploklosser. Ting fra barnerommet, kjøkkenet og naturen er det beste. Her har elevene erfaringer fra før som hun kan bygge videre på i undervisningen.

Eget budsjett

Benedicte sorterer blyanter, kulepenner og tusjer i hver sin haug, eller klasse, som Elin kaller det, på stuebordet. Duken er skjøvet til side, lysestakene satt på peishylla. Nå er det Benedicte som skal ha plass og oppmerksomhet.

Først klassifiseres det etter STOFF, bly, blekk, og tusj. Videre rydder Benedicte etter FARGE, gråblyant og fargeblyanter. Så klassifiseres det i klassen kulepenner etter FUNKSJON. Tusjene klassifiseres etter STØRRELSE.

- Uten de grunnleggende begrepene får vi problemer med å analysere og klassifisere. Det blir også vanskelig å kommunisere til andre hva vi tenker og føler. Vi har alle subjektive bilder inne i oss av opplevelser og følelser som vi ofte vil dele med våre medmennesker. Da trenger vi begreper, og de grunnleggende begrepene er grunnleggende.

For å lære bokstaver og tall må barna ha lært FORM, STØRRELSE, Plass, RETNING, FUNKSJON, ANTALL, STILLING, VERDI, FORANDRING og HEL/DEL-begrepssystemene. Bokstavene er symboler for lyder i forskjellige språk, og tallene er symbol for ANTALL. Antall finner vi ved å telle.

Elin sier vi ikke kan forutsette at barn har lært dette når de begynner på skolen.

Skrev brev

Mamma Tove sitter ved siden av datteren og noterer. Tove er alltid med. Hun følger opp hjemme.

- To husker bedre enn en smiler hun.

- Jeg er hjemmeværende, så det går an. Jeg hadde tenkt å ta meg jobb nå når Benedicte er blitt så stor, men jeg har utsatt det.

I 3. klasse kunne ikke Benedicte alfabetet. Moren hadde mast på skolen i lengre tid om at Benedicte stavet og leste dårlig, at noe måtte gjøres før hun ble enda lenger etter klassekameratene. Det skjedde ingenting. Det vil si, en ny lærer i 4. klasse underviste henne to timer i uka etter skoletid.

-Det var flaut å bli tatt ut av klassen i timene. Derfor ble jeg heller igjen etter skolen, sier Benedicte.

-Dette hjalp litt, men Benedicte hang fremdeles etter. Jeg skrev brev til Carl I. Hagen, Jan Pettersen og Kjell Magne Bondevik og fortalte om min fortvilelse. For hvor skulle jeg henvende meg når jeg følte at skolen ikke gjorde nok? Bare Hagen svarte. Det vil si – brevet mitt ble sendt videre fra hans kontor til Utdanningskontoret i fylket. Derfra ble skolen pålagt å gi den undervisningen Benedicte trengte.

Dette skoleåret har datteren eget budsjett. 152 ekstratimer er bevilget. I disse timene kan Benedicte blant annet gjøre lekser som hun får hos Elin. PP-tjenesten har godkjent opplegget.

Samarbeid

Elin Natås har et nettverk av osteopater, fysioterapeuter, leger, psykologer og optikere rundt seg når en ny elev skal testes ut før undervisningen begynner. Testing av syn, hørsel, motorikk hører med. I tillegg forhører Elin seg grundig om kostholdet.

-Ungene er på minussida når de kommer hit. Jeg sier til dem at de er verken dumme eller late, men at vi skal jobbe systematisk og grunnleggende. De skal få hjelp til å rydde opp i hukommelsen.

Elin Natås har en drøm om at lærerstudenter skal få undervisning i Magne Nyborgs undervisningsmetode og læringspsykologi, slik at metoden kan komme alle barn til gode.

Hjelper gjerne andre

I seks år svettet Stian over bokstaver. Det skolen ikke greide på disse årene, greide privatlæreren på et halvt! -Jeg har råd til andre, sier Stines mamma, Karin Haugen. Familien sa ifra om sine mistanker da Stina gikk i 3. klasse.

”Hun er tospråklig, så det kommer seg nok”, var svaret jeg fikk, forteller Karin, som opprinnelig er fra Sverige.

-Neste gang fikk vi vite at det nok skyldtes flytting. Vi var mye på flyttefot. Vi var nye på stedet. Ikke før hun gikk i 5.klasse, fikk Stina diagnosen ”spesifikke lesevansker”, etter en test hos PP-tjenesten. De mente problemene ikke var så store at Stina trengte hjelp fra dem. Dermed skulle skolen bruke egne ressurser, men det fantes ikke.

Karin er redd det vil skape et klasseskille i samfunnet når ressurssterke foreldre betaler for privatundervisning.

-Det er skolens plikt å legge undervisningen til rette for Stina, men når de ikke klarer det er det min plikt å gjøre noe. Vi kunne ikke vente lenger, og når vi ser at et annet undervisningsopplegg hjelper henne – ja, så betaler vi for det.

Hva gjør du?

- Stol på magefølelsen.
- Sett deg inn i rettighetene dine. Husk at etter opplæringsloven er skolen pålagt å gi den undervisningen barnet ditt trenger. Opplæringsloven kan du få tilsendt fra skolekontoret i kommunen der du bor, eller fra departementet.

- Kontakt lærer og rektor. Føler du at du ikke oppnår det du vil, gå videre med saken til Utdanningskontoret i fylket du bor i.
- Følg med når barnet ditt gjør lekser. Se alltid over arbeidet. På den måten kan du fange opp eventuelle problemer. Snakk med barnet i rolige omgivelser om hvordan hun har det på skolen.
- Snakk med venner og bekjente. Hør på deres erfaringer. Kanskje kan dere komme med et felles krav til skolen? Sammen er dere sterke!

Når gjør du det?

- Ikke vent for lenge. Meld fra når du får mistanke om dysleksi eller dyskalkuli (vanskeligheter med matematikken), slik at læreren kan følge med litt ekstra.
- Ikke la det skure å gå etter at du har meldt fra om mistanken din. Følg med på hva som skjer. Ta ny kontakt. Nøl ikke med å gå videre dersom du føler deg avfeid som ”brysom”, eller får beskjed om å ”se an”. Med mindre du selv er enig i gi barnet mer tid.

Vil du vite mer?

Aktuelle bøker:

- *Kost, adferd og innlæringsevne* av Frede Bräuner.
- *Møjligheterna* av Birgitta Sohlman.

Kontakter

- Norsk Osteopatforbund. Tlf 73 87 45 30/ www.osteopati.no
- Institutt for anvendt pedagogikk, INAP
 - **Kontaktpersoner:**
 - Hovedkontor: Gunvor Sønnesyn, 5710 Skulestadmo. Tlf 56 52 18 20/
inap@inap.no
 - Kvam: Magnus Nyborg, 5620 Tørvikbygd. Tlf 56 55 84 99/
magnus.nyborg@inap.no
 - Molde: Oddvar Steenberg, Djupeldalsv 26, 6400 Molde. Tlf 71 25 51 01 /
oddvarstenberg@yahoo.no
 - Agder: Inger Lilleholt, Fiansvingen, 4900 Tvedestrand. Tlf 37 16 04 11 /
ingerlille@hotmail.com
 - Oslo: Elin Natås, Ternevn. 23, 1555 Son, Tlf 64 95 79 12.
 - Vestfold: Bjørg Bentze og Ketil Hofgaard. Tlf. 33 44 20 05 /
bbentze@frisurf.no

Karin Haugen, mamma til Stina med diagnose ”spesifikke lesevansker”. Tlf 66 80
55 44.